

A) Mishna 7

- 1) How exactly did the damage occur (There are two slightly different scenarios)?
- 2) Is there any hint as to what type of damage was caused?
- 3) What one combination of domains – מבקע in one and הזיק in the other – is not mentioned in the mishna?
- 4) Why do you think that it is not mentioned?
- 5) Where in chapter 1 may we have seen the answer to the above question?
- 6) Where have we earlier seen damage caused in a more or less similar fashion?
- 7) What was the ruling in the earlier source?
- 8) What is the important difference between that earlier case and this one that constitutes the reason for the different rulings?
- 9) How do we refer to the principle behind the ruling in this mishna (It is mentioned in a previous mishna)?
- 10) What one exception did we learn about vis-à-vis the mishna referred to in the previous question, that might be related to the exception referred to above in questions 3, 4, and 5?
- 11) Where in the Torah (not in Parshat Mishpatim) do we find what appears to be a similar scenario but which seems to provide a categorically different ruling?
- 12) What might be the reason for the difference in the ruling?

B) Tosephta Tractate Baba Kama chapter 6, halachot 25 – 27

**תוספתא מסכת בבא קמא (ליברמן) פרק ו הלכה כה, הלכה כו, והלכה כז**

נכנס לחנות של נגר שלא ברשות ויצאת לו בקעת וטפחה לו בפניו פטור ואם נכנס ברשות בעל החנות חייב נכנס לחנותו של נפח שלא ברשותו ויצאו ניצוצות והזיקוהו פטור ואם נכנס ברשות בעל החנות חייב פועל שנכנס לחצר בעל הבית שלא ברשותו אע"פ שיש לו רשות ליכנס ולהגבות את שכרו נגחו שורו של בעל הבית או שנשכו כלבו של בעל הבית פטור ואם אמר לו הכנס בעל הבית חייב

C) Mishna 8

- 1) Do you think the order/timing of the בזה זה חבלה might make any difference?
- 2) In what sense does the scenario of שחבלו זה בזה שני שוורים ... go beyond what we learned in the Torah?
- 3) What can we infer from this scenario and ruling concerning what the ruling would be in a simpler case?
- 4) What inner contradiction does there seem to be in the scenario of תם ואחד מועד בתם etc.?
- 5) How should we understand the scenario so that there will not be a contradiction?
- 6) In what two different ways might we be able to understand and apply the above mentioned ruling?
- 7) What heading seems to be implied but is missing before the words אדם במועד ומועד באדם?
- 8) How may we reconcile the ruling of רבי עקיבא with the words of the Torah (this is kind of a trick question)?
- 9) Could you find any support at all in the Torah – in the same chapter in Shmot - for the approach of רבי עקיבא?

D) Commentaries on the Mishna

- 1) Rambam's Mishna Torah, Hilchot Nizkay Mamon, chapter 9, halacha 14

**משנה תורה לרמב"ם, הלכות נזקי ממון, פרק ט', הלכה י"ד**

שני שוורים תמים שחבלו זה בזה משלמין במותר חצי נזק שניהן מועדין או מועד ואדם שחבלו זה בזה משלמין במותר נזק שלם אחד תם ואחד מועד בתם משלם במותר חצי נזק כיצד שור תם שהפסיד בשור תם אחר שוה מאה וחזר זה האחרון והפסיד בראשון שוה ארבעים הרי בעל הראשון משלם לבעל האחרון שלשים היו שניהן מועדין בעל הראשון משלם ששים הראשון מועד והאחרון תם בעל הראשון משלם שמונים הראשון תם והאחרון מועד בעל הראשון משלם עשרה:

- 2) Rashi on our Mishna

**רש"י על מסכת בבא קמא, דף ל"ג עמוד א'**

במותר - שמין מה הזיקו של זה יותר על נזקיו של זה ובאותו מותר משלם מי שהזיק יותר את החצי:

מועד בתם משלם במותר - כלומר אם הוא הזיק את התם יותר משהזיקו תם:

3) Tosphot on our Mishna

**תוספות על מסכת בבא קמא, דף ל"ג עמוד א'**

שני שוורים תמים שחבלו זה בזה כו' - תימה דכולה מתניתין שאין צריכה היא...

4) Rosh on our Mishna

**רא"ש על מסכת בבא קמא, פרק ג', סימן י"ג**

שני שוורים תמין שחבלו זה בזה פירשו התוספות דכולה משנה כדי נקטא דאין בה שום חדוש. ומתוך פרש"י נ"ל שר"ל שיש חדוש גדול במשנה וזה לשונו במותר שמין מה שהזיקו של זה יותר מנזקו של זה ובאותו מותר שהזיק יותר משלם החצי. מועד בתם משלם במותר כלומר אם הוא הזיק את התם יותר משהזיקו תם. ומה שהוצרך לפרש מועד בתם וכו' כבר פירש לנו פירושו של במותר אלא דקדק בלשונו אם הוא הזיק בו יותר משהזיקו תם לומר לך שהתם משלם נזק שלם בנגיחה זו. כגון אם חבל מועד בתם חמשים ותם במועד ארבעים הדין נותן שישלם מועד בתם שלשים קמ"ל שאין משלם אלא עשרה דהיינו יותר על מה שהזיקו תם. וסברתו משום שהתחילו כאחת אין כאן חבלה אלא המותר. ולשון במותר משמע כפירושו דמשמע אמותר חבלה קאי ולא אמותר חיוב התשלומין. והתוס' לא הסכימו על זה כיון שפירשו דמשנה שאין צריכה היא. רבי עקיבא אומר אף תם שחבל באדם משלם במותר נזק שלם. ולית הלכתא כוותיה אלא כרבנן:

מקורות נוספים

תלמוד בבלי, מסכת בבא קמא, דף לב עמוד ב' ודף לג עמוד א'